

het
scheep
vaart
museum

HANDLEIDING IK ZOEK EEN PERSOON

MAAK JE KEUZE

IK ZOEK EEN PERSOON

BEMANNINGSLID

Verzamel informatie over naam, functie en locaties

Bepaal de periode

Bepaal de categorie

CATEGORIE

- VOC of WIC 01
- Koopvaardij 02
- Binnenvaart 03
- Beurtvaart 04
- Walvisvaart 05
- Visserij 06
- Marine 08

PASSAGIER

Verzamel informatie over naam en bestemming

Bepaal de periode

CATEGORIE

- Passagiersschip 07

IK ZOEK EEN SCHIP

Verzamel informatie over de scheepsnaam, nummers en eigenaar

Bepaal de periode

Bepaal het soort schip

CATEGORIE

- VOC en WIC 01
- Koopvaardijschepen 02
- Binnenvaartschepen 03
- Beurtschepen 04
- Walvisvaart 05
- Visserijschepen 06
- Passagiersschepen 07
- Marineschepen 08
- Stoomschepen 09
- (kunnen onder diverse categorieën vallen)
- Pleziervaart 10

Raadpleeg de handleiding **'ik zoek een schip'** voor tips over aanvullende informatie betreffende het schip

Raadpleeg de handleiding **'ik zoek een persoon'** voor tips over aanvullende informatie betreffende personen die met het schip te maken hebben

ZOEKEN NAAR EEN PERSOON

U ZOEKT FAMILIELEDEN DIE BEROEPSMATIG GEVAREN OF MET EEN BEPAALD SCHIP GEREISD HEBBEN?

Mogelijk vind je informatie in de bibliotheek van Het Scheepvaartmuseum. Ook kun je zoeken in archieven en op internet. Hieronder enkele zoektips op een rij. Bij vragen kun je een e-mail sturen naar bibliotheek@hetscheepvaartmuseum.nl of naar de betreffende archiefinstelling.

GA DE VOLGENDE ZAKEN NA EN GEBRUIK DEZE INFORMATIE BIJ HET GERICHT ZOEKEN:

- Gaat het om een bemanningslid (welke rang of functie) of een passagier?
- Om welke periode gaat het?
- Op wat voor schip voer hij of zij? (koopvaardijship, marineschip, V.O.C.-schip, ander schip?)
- Heb je misschien ook een scheepsnaam? Dan kun je ook daar op zoeken.

De bibliotheek van het Scheepvaartmuseum heeft vrijwel geen bemanningslijsten of monsterrollen. Deze liggen vaak in gemeentelijke archieven en in het Nationaal Archief. Wel heeft de bibliotheek lijsten van kapiteins, reders (ook wel 'boekhouders' genoemd), officieren en adelborsten.

ALGEMENE TIPS

- Zoek op www.archieven.nl bijvoorbeeld 'landverhuizers', 'reders', 'schipper', etc..
- Nationaal Archief (www.gahetna.nl): zoek onder andere op 'scheepssoldijboeken', deze geven informatie over VOC-personeel).
- Zoek in archieven op bijl- en transportbrieven, zeebrieven, scheepsverklaringen. Deze bronnen geven ook meer informatie over eigenaren en kapiteins van schepen.
- Zoek in het archief van de hypotheekbewaarder, 1838-1948.
- Zoek passagierslijsten in archieven van reders.
- Zoek op naam of op 'passagierslijst' in www.maritiemdigitaal.nl.
- Zoek aanvullend materiaal in de collecties van musea via www.maritiemdigitaal.nl of in archieven, beeldbanken, www.gahetna.nl etc. bijvoorbeeld afbeeldingen, illustratiemateriaal, brochures, documentatie, bedrijfsdrukwerk, achtergrondinformatie. Zoek ook naar informatie over en publicaties van schippersverenigingen en zeemanscolleges.
- Zoek informatie over scheepstypen, krantenartikelen, foto's van de scheepswerf of het vaargebied.
- Genealogisch onderzoek: samenwerkende archiefinstellingen: www.genlias.nl
- Moorman's Jaarboek voor Scheepvaart en scheepsbouw (1927-1971). (17 A 3 MOO)
- Hoedemaker, Scheepvaartberichten, lopende van 1829 t/m 1897 : overgenomen uit het Algemeen Handelsblad (rubriek 17).
- Zoek op schip of persoonsnaam: www.theshipslist.com/index.html, www.scheepsindex.nl, www.marhisdata.nl
- Zoek op reder in de indexen van de Schuttevaer (tewaterlatingsberichten 1896-1920 (jrg 1-31)).
- E. Melis en W. van Wamel, Nederlandse zeemansgraven : Tweede Wereldoorlog (kast B01).

VIA DE "HANDLEIDING "IK ZOEK EEN SCHIP":

Je kunt wellicht aanvullende informatie over de persoon vinden door meer gegevens over de schepen waar hij of zij op gevaren heeft te zoeken. Loop ook deze handleiding na op nuttige zoektips!

VOC-SCHEPEN

INTERNET

- Ieder VOC-schip is met de gemaakte reizen te vinden in Dutch Asiatic Shipping (DAS), vanuit daar kunt u doorlinken naar de scheepssoldijboeken die nu worden ingevoerd door het Nationaal Archief
- Zoeken naar boeken en voorwerpen over de VOC
- Voor informatie over de inhoud van de archieven van de VOC
- Project VOC-opvarenden (de scheepssoldijboeken)

WAAR TE VINDEN?

- Zoek in www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/DAS (Dutch Asiatic Shipping) of in boekvorm (zie hieronder)
- www.maritiemdigitaal.nl
- www.gahetna.nl
- vocopvarenden.nationaalarchief.nl

BOEKEN

- J.R. Bruijn, *Dutch Asiatic Shipping 17th and 18th centuries* (1979)
- Nationaal Archief, *1e afdeling De archieven van de VOC* (1602-1795), 1992
- F.S. Gaastra, *De geschiedenis van de VOC* (Zutphen, 1991, vernieuwde uitgave 2002)
- E.M. Jacobs, *Varen om peper en thee. Korte geschiedenis van de Vereenigde Oostindische Compagnie* (Zutphen, 1991) of *De Vereenigde Oost-Indische Compagnie* (Teleac, Zeist, 1997)
- L. Akveld, E.M. Jacobs, *De Kleurrijke wereld van de VOC. Nationaal jubileumboek VOC 1602- 2002* (Bussum, 2002)

WAAR STAAT HET?

- Kast BO1 – BO4 (ook op Internet)
- Ref. 2.4 VOC
- 3 C 1 GAA
- 20 C 2 JAC
- Kast BO1 – BO4

WIC-SCHEPEN

INTERNET

- Zoeken naar passagierslijsten van schepen
- Verschillende databases
- New Netherlands Project: biedt online publicaties en vertalingen aan van historische documenten

WAAR TE VINDEN?

- www.olivetreegenealogy.com/ships
- www.rootsweb.ancestry.com
- www.nnp.org

BOEKEN

- J.A. Jacobs, *Scheepvaart en Handel van de Ned. republiek op Nieuw-Nederland 1609-1675*; zoek op scheepsnaam en vervolgens op persoonsnaam
- Henk den Heijer, *De geschiedenis van de W.I.C.* (Zutphen 2002)
- Russell Shorto, *Nieuw-Amsterdam : eiland in het hart van de wereld*
- Martine Gosselink, *New York Nieuw-Amsterdam : de Nederlandse oorsprong van Manhattan.*

WAAR STAAT HET?

- Kast BO1 – BO5
- Kast BO1 – BO4
- Kast BO1 – BO4
- Engels: Kast BO1 –BO5
Ned.: 6 N 1 GOS

02 KOOPVAARDIJ

INTERNET

- Zeeschepen sinds 1813 onder Nederlandse vlag: Zoek op naam gezagvoerder of naam schip in de Maritiem-Historische Databank (databank is nog steeds in opbouw).
- Monsterrolendatabase: gegevens uit monsterrollen uit Noord-Nederland (voornamelijk Groningen) zijn bijeengebracht in een database. N.B. dit zijn dus niet alleen de kapiteins, maar álle bemanningsleden!
- Zoek op bijvoorbeeld 'landverhuizers', 'reders', 'schipper', etc..
- Doorzoek de collecties van meerdere maritieme musea in Nederland
- Zoek op persoonsnaam of scheepsnaam
- Doorzoek de diverse lijsten op deze genealogische site

WAAR TE VINDEN?

- www.marhisdata.nl
- www.noordelijkscheepvaartmuseum.nl (onderzoek)
- www.archieven.nl
- www.maritiemdigitaal.nl
- www.gahetna.nl
- www.theshipslist.com

BOEKEN

WAAR STAAT HET?

- *J. van Sluijs, *Nederlandse koopvaardischepen: 1600-1700, 1700-1800, 1800-1860*. Index op scheepsnaam.
J. van Sluijs, *Nederlandse reders 1800-1890*. Index op redersnaam.
J. van Sluijs, *Nederlandse kapiteins der Koopvaardij 1800-1900*. Index op kapiteinsnaam
- *Sweys' Neerlands vloot en rederijen (1853-1906)* (rubriek 17)
- G.N. Bouma, *Nederlandse koopvaardischepen 1820-1900* (basisgegevens, 2 delen)
- *Moorman's Jaarboek voor Scheepvaart en scheepsbouw (1927-1971; 1923-1926 en 1928 ontbreken)*
- K.W.L. Bezemer, *Geschiedenis van de Nederlandse Koopvaardij in de Tweede Wereldoorlog*. 3 delen
- E.Melis en W. van Wamel, *Nederlandse zeemansgraven : Tweede Wereldoorlog, 1988*

*Toelichting Van Sluijslijsten

De zogenaamde 'Van Sluijs-lijsten' zijn alfabetische overzichten van Nederlandse koopvaarders, Nederlandse walvisvaarders en Nederlandse marineschepen. Deze lijsten zijn gemaakt door J. van Sluijs, administrateur/conservator van het Scheepvaartmuseum van 1929 tot 1952. Op alfabetische volgorde zijn per schip gegevens uit diverse bronnen bijeengebracht. Voor de periode na 1700 heeft Van Sluijs ook indexen op naam van de kapiteins, commandeurs en bevelhebbers en op naam van de reders gemaakt. Reder: 1ste kolom jaar: is bouwjaar. 2de kolom, is jaren dat hij het schip in bezit had. Hij noemt ook per schip vaak de 'boekhouder' (dit was soms de reder; een boekhouder was nodig als een schip vele aandeelhouders had), wie het schip heeft aangekocht, hoe het schip aan haar einde is gekomen.

De Van Sluijs-lijsten geven overigens geen overzichten van de overige bemanning, want het was de gemeentefunctionaris (waterschout) die de monsterrol maakte in de betreffende vertrekhaven. Deze monsterrollen zijn vaak bewaard in stadsarchieven. Van Sluijs noemt verder ook de nummers van het Zeemanscollege van een kapitein (lidmaatschap nummer per persoon; hoort een vlag bij deze persoon).

Behalve deze lijsten blijft het raadplegen van de opgegeven bronnen ook nuttig, want dit levert vaak toch nog nieuwe gegevens op. Van Sluijs noemt meestal de door hem gebruikte bronnen (met afkortingen genoteerd in de marge van de lijst). In de bibliotheek is een overzicht beschikbaar met (voor zover bekend) een uitleg van de door Van Sluijs gebruikte afkortingen. De blauwe boeken van Van Sluijs zijn walvisvaarders, de groene boeken zijn koopvaardij en marine, de rode boeken zijn de scheepsbouwmeesters. In de bibliotheek staan de ingebonden kopieën van de Van Sluijs-lijsten; de originele handgeschreven lijsten staan in het depot.

Er zijn behalve de Van Sluijs-lijsten veel meer schepenlijsten in het Scheepvaartmuseum beschikbaar.

03 BINNENVAART

INTERNET

- Zoek in de liggers van de scheepsmetingsdienst naar eigenaar
- Zoek op naam en in scheepvaartberichten
- Zoek naar archieven van scheepswerven, rederijen, verzekerings-maatschappijen, scheepsbouwtekeningen, publicaties schippersverenigingen/zeemanscolleges
- Forum voor en door schepenliefhebbers
- Site van Vereniging De Binnenvaart (met informatie over nog bestaande binnenvaartschepen)
- Informatie over o.a. Rijnpatent
- Kadaster (Rotterdam): teboekstellingen van schepen, zoek op schippersnaam, scheepsnaam of brandmerk
- Motorenarchieven: als het schip nog een oude motor heeft, kan in sommige gevallen uit het archief van de motorenfabrikant m.b.v. het motornummer achterhaald worden aan wie deze motor geleverd is. Dit is bijvoorbeeld mogelijk bij Kromhout (via museumwerf het Kromhout, Han Mannaert)
- Verzekeringsmaatschappijen: een aantal archieven van oude, niet meer bestaande, scheepsverzekeringsmaatschappijen zijn opgenomen in nog bestaande bedrijfsarchieven. Bijvoorbeeld: EFM (nu in Meppel) komt voort uit een fusie tussen de Eensgezindheid in Hasselt en de Friesche Maatschappij in Heerenveen
- Binnenvaart gerelateerd: index van scheepsjagers
- Gemeenteverslagen vanaf 1851: hierin is soms veel informatie te vinden over nieuw gebouwde schepen binnen de gemeente
- De volkstellingen vanaf 1830: deze vermelden schippers, knechts, scheeps bouwers per gemeente

WAAR TE VINDEN?

- www.maritiemmuseum.nl/mmrliggers en www.lvbhb.nl
- kranten.kb.nl/ of www.dekrantvantoen.nl
- www.maritiemdigitaal.nl
- www.kustvaartforum.nl
- www.debinnenvaart.nl/schepen_home
- www.informatie.binnenvaart.nl
- www.kadaster.nl
- www.machinekamer.nl
- Onder andere www.efm.nl
- www.veenkoloniaalmuseum.nl
- Zoeken op sites van gemeentelijke archieven

BOEKEN

- *Moorman's Jaarboek voor Scheepvaart en scheepsbouw* (1927-1971) (1923-1926 en 1928 ontbreken)
- *Jaarboek Binnenvaart*, 1989-1992
- *Registers op het weekblad Schuttevaer 1896-1920.*
- Schepenlijsten zoals in:
 - *Schepen die blijven* (LVBHB)
 - *Van Ambulant tot Zwaluw* (skûtsjes), J. Kuipers, K. Rademakers
 - bouwlijsten van scheepswerven in diverse (jubileum)boeken.
- W. Kleinjan-Pols, *Beugelschippers door de jaren heen* (specifiek over zandwinning)
- M. Hoedemaker, [*Scheepvaartberichten, lopende van 1829 t/m 1897 : overgenomen uit het Algemeen Handelsblad*] (8 banden)

WAAR STAAT HET?

- 17 A 3 MOO
- 13 A 3 JAA
- Kast Bo8 - Ao1 en Kast Bo1 - Ao3
- 9 E 1 SCH (B2o - Co5)
17 A 3 KUI
Rubriek 10
- 17 A 3 KLE
- Kast Bo1 - Ao5

04 BEURTVAAART

INTERNET

• Zoek in de liggers van de scheepsmetingsdienst naar eigenaar

WAAR TE VINDEN?

• www.maritiemmuseum.nl/mmrliggers en www.lvbhb.nl

• Zoek op naam, in scheepvaartberichten en berichten over dienstregelingen van beurtschepen.

• kranten.kb.nl of www.dekrantvantoen.nl

• Zoek naar archieven van scheepswerven, rederijen, verzekerings-maatschappijen, scheepsbouwtekeningen, publicaties schippersverenigingen/zeemanscolleges

• www.maritiemdigitaal.nl

• Motorenarchieven: als het schip nog een oude motor heeft, kan in sommige gevallen uit het archief van de motorenfabrikant m.b.v. het motornummer achterhaald worden aan wie deze motor geleverd is. Dit is bijvoorbeeld mogelijk bij Kromhout (via museumwerf het Kromhout, Han Mannaert)

• www.machinekamer.nl

• Kadaster (Rotterdam): teboekstellingen van schepen, zoek op schippersnaam, scheepsnaam of brandmerk

• www.kadaster.nl

• Ordonnanties

• Zoeken op sites van gemeentelijke en provinciale archieven

BOEKEN

WAAR STAAT HET?

• J.M. Fuchs, *Beurt- en wagenveren* (Den Haag, 1946)

• 13 A 5 FUC

• Albert Buursma en Wim Mollema, *Met beurtschippers en boderijders door Friesland* (Bedum 1993)

• Kast BO1 - BO2

• Reinder H. Postma, *Huis Ter Noord - Oudwoude : 325 jaar beurtdiensten op Dokkum en Leeuwarden*. (Kollum; Heerenveen, 2001).

• 13 A 3 POS

• A.R. Koppejan, *Sturen en turen : de laatste beurtschippers van Zeeland*

• 13 A 3 KOP

• Letty Swart-de Ridder, *De Wormerveerse Schipperij : verhalenbundel over de schepen en schippers van Wormerveer*, Wormerveer, 2012

• 13 A 3 SWA

05 WALVISVAART

BOEKEN

WAAR STAAT HET?

• W.J. Boot, <i>de Nederlandse Maatschappij voor de Walvisvaart</i> (1987).	• 12 B 1 BOO
• J. van Sluijs, <i>Lijst van Nederlandse walvisvaarders, 1700 - ca. 1800; lijst van boekhouders voor de walvisvaart, 18e eeuw; lijst van commandeurs voor de walvisvaart, 18e eeuw.</i>	• Kast BO1 - AO7
• J. Schokkenbroek, <i>Harpoeniers en robbenjagers : Nederlandse walvisvaart en zeehondenjacht in de 19de eeuw</i> , Zutphen 2008	• 12 B 1 SCH (Kast B13)
• P. Dekker, <i>De laatste bloeiperiode van de Nederlandse arctische walvis- en robbevangst, 1761 - 1775</i> (Zaltbommel : [s.n.], 1971)	• 12 B 1 DEK
• J.R. de Bruijn, J.C.A. Schokkenbroek, <i>De laatste traan: walvisvangst met de Willem Barendsz, 1946 - 1964</i> (Zutphen 2012).	• 12 B 1 BRU

06 VISSERIJ

INTERNET

- Zoeken op internet met combinaties van familienaam en visserijnummers (of alleen de afkorting zoals SCH of IJM als men weet vanuit welke visserijhaven er is gevaren)
- Visserijfoto's en gegevens. Doorzoekbaar op scheepsnaam, visserijnummer, naam eigenaar/reder
- Website over Scheveningen haven: ga naar schepen: niet alleen schepen uit Scheveningen, maar ook uit o.a. Katwijk, IJmuiden en Maassluis staan erin
- Museum Vlaardingen: bezit alle registratiekaarten van schepen met een visserijnummer

WAAR TE VINDEN?

- Verschillende zoekmachines
- www.shipdata.nl
- www.scheveningen-haven.nl
- www.maritiemdigitaal.nl of www.museumvlaardingen.nl

BOEKEN

- *Naamlijst der Nederlandsche reederijen en haringschepen, en van de stoomtrawlers, motortrawlers en kustvischersvaartuigen, (1726-1979) 1937-1958*
- *Naamlijst der Nederlandsche reederijen en haringschepen, benevens der sloepen en stoomtrawlers, welke de visscherij op de Noordzee uitoefenen (1814-1966). 1904-1940*
- J. Schokker, *Visserij schepen* (1984, 1986)
- A. van der Veer, *Zeevisserij schepen onder stoom*, dl 1 en 2 (1980)
- *Gids van vissersvaartuigen : samengest. Uit het centraal visserijregister (no. 25 (1978) en 26 (1979))*
- H.C. Redeke, *Rapport over onderzoekingen betreffende de visscherij in de Zuiderzee in de jaren 1905 en 1906; uitgegeven door het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel.* (toelichting bevat lijsten van vissers (met schepen) omstreeks 1905 rond de Zuiderzee)
- P. Dorleijn, *Van gaand en staand want* (5 delen)
- Diverse boeken van M.P. Zuydgeest (Noordzeeverij): deze bieden veel foto's en informatie over schepen en bemanningsleden.

WAAR STAAT HET?

- Depot: Mm-3684
- Depot: Mm-3684
- 17 A 1a SCH
- 9 B 2 VEE (I) en (II)
- 9 B 2 GID
- 12 A 1 RED
- 12 A 1 DOR (I-V)
- o.a. 9 B 2 ZUY, 12 A 1 ZUY

07 PASSAGIERSSCHIP

Het Scheepvaartmuseum heeft vrij weinig passagierslijsten, maar op Internet is wel een en ander te vinden, bijvoorbeeld in archieven van rederijen en op websites van andere musea.

INTERNET

- Zoek naar boeken over passagiersschepen en documenten zoals passagierslijsten.
- Zoek op internet op 'passagierslijst' of 'passengers list' en andere trefwoorden
- Onderzoeksgids van het Nationaal Archief: een beknopt overzicht van de zoekmogelijkheden van informatie over emigranten op bestemming
- Zoek in archieven van een reder
- Doorzoek de diverse lijsten op deze genealogische site
- Passagierslijsten Nederlands-Indië
- Nederlands-Indië: Stichting Indisch Familiearchief
- In een beperkte periode in historische kranten vertrokken en aangekomen passagiers vermeld.
- Sites over emigratie naar de Verenigde Staten

WAAR TE VINDEN?

- www.maritiemdigitaal.nl
- Verschillende zoekmachines
- www.gahetna.nl/vraagbaak/onderzoeksgids/ik-zoek-emigrant
- www.archieven.nl
- www.theshipslist.com
- www.passagierslijsten1945-1964.nl
- www.sifa.nl
- kranten.kb.nl
- www.ellisland.org
www.immigrantships.net
www.castlegarden.org
www.germanroots.com
www.olivetreegenealogy.com

BOEKEN

- Diverse boeken over specifieke rederijen en hun vloot: b.v. KNSM, KPM
- Passagierslijsten van de Stoomvaartmaatschappij "Nederland"
- Anthony Cooke, *Emigrant ships : the vessels which carried migrants across the world, 1946 - 1972* (London : Carmania Press, [1992]). Bevat register en schepenlijst

WAAR STAAT HET?

- Depot, zoek via adlib of www.maritiemdigitaal.nl
- 2 A 1 COO

Het Scheepvaartmuseum heeft vrij weinig passagierslijsten, maar op Internet is wel een en ander te vinden, bijvoorbeeld in archieven van rederijen en op websites van andere musea.

INTERNET

- Doorzoek de collecties van meerdere maritieme musea in Nederland
- Stamboeken van militairen (hierin is de loopbaan van personen beschreven) en specifiek ook marinepersoneel in het Nationaal Archief.
- Registers/persoonsdossiers marine (Nederlands Instituut voor Militaire Historie)

WAAR TE VINDEN?

- www.maritiemdigitaal.nl
- www.gahetna.nl
- www.defensie.nl/nimh/genealogie

BOEKEN

- Jaarboeken Marine (Zoek op naam)
- M.J.C. Klaassen, (diverse gedenkboeken)
- Lijsten van officieren
- A. Vreugdenhil, Lists of men of war 1650-1700
- A. Vreugdenhil, J. van Sluijs, Bevelhebbers ter zee uit de Nederlandse geschiedenis, 17de en 18de eeuw
- Sweys' Neerlands vloot en rederijen (1853-1906)
- E. Melis en van W. Wamel, Nederlandse zeemansgraven : Tweede Wereldoorlog
- Algemeene staat der Nederlandsche zeemagt en koopvaardijvloot (1845-1941)
- A. Vreugdenhil, Bevelhebbers ter zee uit de Nederlandse geschiedenis 17e en 18e eeuw (aanvullingen op J. van Sluijs)

WAAR STAAT HET?

- 11 A 1 JAA
- 11 A 1 KLA
- 11
- 17 A 2b LIS
- Kast B01
- 17 A SWE
- Kast B01 – AO4
- Kast B01 - AO6
- 17 B SLU